

«Електронна митниця» як один із основних шляхів модернізації Митної служби України

*Солоніна Д.В., студент гр. Ю-12 юридичного факультету СумДУ
Науковий керівник – Денисенко С.І., викладач кафедри права СумДУ*

Стратегія розвитку сучасного суспільства однозначно засвідчує, що перемоги досягають ті структури, які накопичують інформацію і вміло розпоряджаються нею. Збір і обробка великих обсягів інформації можливі сьогодні тільки із застосуванням інформаційних технологій, які реалізуються завдяки створенню комплексних систем.

Світовий досвід із спрощення митних процедур та процедур логістики, а також із зменшення ризику порушити безпеку громадян доводить нагальну необхідність створення електронних інформаційних систем. Вони повинні розроблятися як функціонально сумісні між аналогічними системами різних країн, бути доступними, безпечними, об'єднаними та контрольованими.

Європейська спільнота визначає, що шлях до цього - зменшення різниці між митними процедурами країн світу та називає механізм її реалізації „ електронною митницею", яка покликана спростити митні процедури у міжнародній зовнішньоторговельній діяльності та впорядкувати потік інформації під інформаційно-комунікативні технології системи митних органів.

Провідні митні служби світу — Японії, США, Німеччини, Франції, Росії, Китаю, Канади і багатьох інших держав — також активно застосовують сучасні інформаційні технології.

Державна митна служба України знаходиться на шляху модернізації та прискорення інтеграції до Всесвітньої торговельної організації й ЄС, у зв'язку з чим Україна прийняла ряд нормативних документів як на міжнародному так і національному рівні, щодо модернізації та розвитку своєї митної служби. Так, 5 жовтня 2006 року Україна приєдналась до Міжнародної Конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур [1]. 17 жовтня 2006 року наказом Держмитслужби України за № 895 було затверджено Концепцію модернізації діяльності митної служби України в світі „сучасних тенденцій функціонування світового співтовариства" [2], які сприяли появі цілого комплексу нових завдань перед митною службою України. 17 вересня 2008 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України №1236-р була схвалена Концепція створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця» та план заходів з її реалізації [3].

Необхідно зазначити, що комплексна система «Електронна митниця» буде сприяти ефективнішому процесу легалізації митних потоків в Україні, вона також дозволить вийти на новий рівень проведення експортно-імпортних операцій. Завдяки комплексній системі надходження до державного бюджету від митних зборів збільшаться, що є дуже суттєвим фактором в умовах економічної кризи.

Митна служба України розпочала втілення новітніх технологій в митну справу ще в 1992 році. У 2005 році почався новий етап цієї роботи з розробки принципів побудови системи «Електронна митниця» та її часткової реалізації.

На даний час одна з найважливіших проблем, яку необхідно розв'язати у митній службі України, — це впровадження у митну справу міжнародних норм і правил, що дасть змогу перейти до застосування єдиних стандартів у галузі митної справи і вирішити питання, пов'язані з приєднанням до міжнародних конвенцій із гармонізації й спрощення митних процедур.

Отже, замість додатка до митних процедур система «Електронна митниця» повинна стати основною базою не лише митних технологій, а й головним інструментом управління і контролю митної діяльності, тобто головним механізмом забезпечення митної справи [4;55] Об'єднаний стрижень митної служби — інформаційні механізми. Вони є запорукою посилення авторитету й могутності митниці. Інші шляхи — це крок назад.

Ця система має бути створена на нових інформаційних технологіях і, відповідно, на сучасній матеріальній базі, яка дасть змогу збудувати модернізовану багаторівневу систему із застосуванням телекомунікаційних технологій, забезпечену комплексною системою захисту інформації, що потребує тривалого часу і значних капіталовкладень. На жаль, технологічні й технічні проблеми (формати даних, які передаються, програмні продукти, канали зв'язку, забезпечення надання і використання інформації) не дають змоги сьогодні широкомасштабно розпочати введення процедур інформаційних технологій. А саме для цього необхідне забезпечення пріоритетного фінансування.

Щоб реалізувати задумане, треба розробити і подати розширений детальний план переведення митної служби України на поглиблене застосування інформаційних технологій, відмови від паперових

технологій, введення контрольної системи, яка охоплюватиме усі сфери митної діяльності й стане базою для прийняття управлінських рішень. Нововведення по модернізації митної служби України необхідні для координування напрямів розвитку митних органів України, які мають базуватися на інформаційних технологіях і переважно збігатися з принципами діяльності й механізмами реалізації митних служб провідних країн світу, ґрунтуватися на міжнародних конвенціях і рекомендаціях. Це також важливо для втілення в життя міжнародних стандартів якості, які є міжнародним еталоном для створення й оцінки систем якості, зокрема якості виконання митної справи.[4;59-60].

Отже, можна окреслити головні задачі в найближчій діяльності митної служби, спрямовані на реалізацію «Електронної митниці»: створення нормативно-правової бази, яка б послідовно, безперервно та однозначно регулювала б відносини учасників ЗЕД та контролюючих органів протягом всього маршруту руху товарів (транспортних засобів) та інформації про них; модифікація структури інформаційного наповнення ЄАІС до стану, що забезпечує об'єктивність підготовки рішень (приписів) на рівні митних органів; упорядкування практики застосування технічних засобів митного контролю, надавши їй властивостей системності та передбачуваності. [5;7]

Література:

1. Міжнародна конвенція про спрощення й гармонізацію митних процедур// Комп'ютерна правова система «ЛИГА: ЗАКОН» інформаційно-аналітичного центру «Ліга» (м.Київ).
2. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження концепції модернізації діяльності митної служби України» від 17.10.06р. №895// Комп'ютерна правова система «ЛИГА:ЗАКОН» інформаційно-аналітичного центру «Ліга» (м.Київ).
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця» від 17.09.08р. №1236-р// Комп'ютерна правова система «ЛИГА:ЗАКОН» інформаційно-аналітичного центру «Ліга» (м.Київ).
4. Пашко П.В. «Електронна митниця» - головний механізм гарантування митної безпеки держави// Фінанси України.-2006.-№12- С.51-60.
5. Копосов С. Реорганізація митної служби як початок реалізації проекту «Електронна митниця»././Митниця.-2007.-№1.-С.6-7.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 61-62.